PWYLLGOR LLYWIO'R GYMRAEG

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Llywio'r Gymraeg a gynhaliwyd yn Cabinet Room, County Hall, Ruthin, Dydd Llun, 2 Gorffennaf 2018 am 3.30 pm.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Ann Davies, Arwel Roberts, Tony Thomas (Is-Gadeirydd), Graham Timms (Cadeirydd) a/ac Emrys Wynne

HEFYD YN BRESENNOL

Arweinydd Tîm –Rheoli Cyfathrebu ac Ymgyrchoedd (GW)
Swyddog Iaith Gymraeg (MC)
Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (SP)
Gweinyddwr Pwyllgor (RhTJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau oddi wrth y Cynghorwyr Ellie Chard, Huw Hilditch-Roberts, a Paul Penlington.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Y Cynghorydd Emrys Wynne – Cadeirydd bwrdd Menter Iaith Sir Dinbych.

Y Cynghorydd Arwel Roberts – Aelod o fwrdd Menter Iaith Sir Dinbych.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Nid oedd unrhyw faterion brys.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion Pwyllgor Llywio'r Gymraeg a gynhaliwyd ar 2 Mai 2018.

Materion yn Codi:-

- Codwyd materion arwyddion dwyieithog ac ailenwi strydoedd a thai. Gofynnodd yr Aelodau am i'r swyddog perthnasol ddod i gyfarfod pellach o'r pwyllgor i drafod y mater.

PENDERFYNWYD - *derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 2 Mai 2018 fel cofnod cywir*

5 ADRODDIAD MONITRO IAITH GYMRAEG BLYNYDDOL

Cyflwynodd yr Arweinydd Tîm – Rheoli Cyfathrebu ac Ymgyrchoedd adroddiad monitro'r Gymraeg a oedd yn amlygu cynnydd y Cyngor gyda'r safonau iaith yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf.

Yn dilyn cyflwyniad a throsolwg byr yr Arweinydd Tîm, awgrymodd y cadeirydd y dylai'r pwyllgor fynd drwy adroddiad monitro'r iaith Gymraeg a chodi unrhyw bryderon neu gwestiynau.

Pencampwyr Iaith

- Holwyd a oedd yna restr o Bencampwyr Iaith y gellid ei rhannu i'r aelodau. Dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau fod yna restr ar yr hysbysfyrddau ledled swyddfeydd y cyngor ac y byddai'r rhestr yn cael ei rhannu. Dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau mai dyletswyddau mewnol ynghylch y Cyngor oedd gan y Pencampwyr Iaith ac nad ydyn nhw'n ymdrin â materion allanol. Dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau y byddai pencampwr iaith yn dod i gyfarfod pellach o'r Pwyllgor i drafod y dyletswyddau sy'n cael eu cyflawni.

Gweithio mewn Partneriaeth

- Wrth drafod y Gwaith mewn Partneriaeth gan y Cyngor, datganodd y Cynghorwyr Emrys Wynne ac Arwel Roberts fuddiant gan eu bod yn aelodau o fwrdd Menter Iaith Sir Ddinbych

Cynllunio'r Gweithlu:

- Dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau fod y Cyngor yn bwriadu cynnal archwiliad i ganfod faint o siaradwyr Cymraeg sydd yn y Cyngor. Holodd yr aelodau yr Arweinydd Tîm ynghylch nifer y siaradwyr Cymraeg yn y Cyngor ac a oedd unrhyw adran yn peri pryder oherwydd prinder siaradwyr Cymraeg. Wrth ymateb dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau ei bod yn anodd amcangyfrif nifer y siaradwyr Cymraeg oherwydd bod y data sydd wedi'i gasglu yn anghyson. Amlinellwyd cynlluniau'r dyfodol ynghylch sicrhau fod rheolwyr yn casglu data mwy cywir am allu ieithyddol eu staff. Dywedodd yr Arweinydd Tîm wrth yr aelodau y byddai holiadur hefyd yn cael ei gylchredeg yn y dyfodol ond roedd yn cydnabod nad oedd staff yn cyflwyno ymatebion cywir bob amser ynglŷn â'u galluoedd ieithyddol yn y Gymraeg, am amrywiaeth o resymau.

Dangosyddion y Gymraeg.

- Trafodwyd perthnasedd a phwysigrwydd y dangosyddion a ddefnyddiwyd i fonitro cynnydd.

- Holodd yr aelodau'r Arweinydd Tîm am y cwynion a dderbyniwyd oddi wrth y cyhoedd yn gyffredinol. Atebodd yr Arweinydd Tîm y derbyniwyd pedair cwyn

yn ystod y flwyddyn ariannol diwethaf a bod pob un wedi'i thrin o fewn yr cyfnodau a ganiateir.

- Holwyd a fyddai cwynion yn debyg o gynyddu wrth i'r defnydd o gyfryngau cymdeithasol gynyddu. Dywedodd yr Arweinydd Tîm fod yr holl wybodaeth a oedd yn cael ei roi ar Facebook yn ddwyieithog ond y byddai'r ail drydaru a'r ymatebion yn cael eu hateb yn iaith y post.

Canmolodd y Cynghorydd Arwel Roberts yr adroddiad manwl a chynigiodd y dylai'r pwyllgor gytuno ar gynnwys yr adroddiad. Eiliodd y Cynghorydd Ann Davies y cynnig.

Pleidleisiodd pob un o'r aelodau i gytuno â chynnwys yr adroddiad.

PENDERFYNWYD – ***fod y Pwyllgor yn cymeradwyo cynnwys Adroddiad Monitro'r Iaith Gymraeg.***

6 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL

Dywedodd y cadeirydd yr hoffai i gyfarfodydd y pwyllgor ganolbwyntio ar adrannau penodol o Safonau'r Gymraeg, yn hytrach na cheisio trafod yr holl Safonau'r un pryd.

Awgrymodd yr Arweinydd Tîm – Rheoli Cyfathrebu ac Ymgyrchoedd hefyd y dylid ychwanegu at y rhaglen waith ddiweddariad gan y Gwasanaethau Ieuenctid ar Gydweithio rhwng Gwasanaeth Ieuenctid Sir Ddinbych a'r Urdd.

Trafodwyd swyddogaeth y Pencampwyr Iaith a chytunwyd y dylen nhw ddod i'r cyfarfod nesaf.

Cytunodd y Pwyllgor gynnwys eitem ar y flaen raglen waith ynglŷn â pholisi'r Gymraeg ac enwi strydoedd.

PENDERFYNWYD – Yn amodol ar yr uchod, gymeradwyo'r flaen raglen waith.